

FODRÁSZOK ÉS BORBÉLYOK

A budapesti borbély, fodrász és parókakészítő ipartestület, a budapesti borbély és fodrász betegsegélyző és temetkezési egyesület, a budapesti fodrász és borbély társaságok s a budapesti fodrászsegédek betegsegélyző penztárának hivatalos közlönye.

Szerkesztőség: V. ker., Dorottya utca 13. sz. a.	Előfizetési díj: Egész évre -- 4 frt. Fél évre -- 2 frt. Negyed évre -- 1 frt. Egyes szám ára 20 kr. Kapható a kiadóhivatalban.	Kiadóhivatal: IV. ker., Calvin-tér 1., földsz. 2.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez (V. ker., Dorottya-utca 13. sz. a.) ezimzendők.	Megjelenik minden 1-én és 15-én.	Hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal, Haasenstein és Vogler (Janus és társai) V., Dorottya-utca 9. és Eckstein Bernát V., Fűrdő-u. 4.

— Az ipartestület tagjai a lapot díjmentesen kapják. —

A kisipar az országgyűlésen.

Daczára annak, hogy szakközlönyünk hasábjain nem a nagy politikával szoktunk találkozni, daczára minden szaklap részére főmálló tilalomnak, mely a politikát abból egyszerűen kiltja, mégis kénytelenek vagyunk ez egyszer politikával is foglalkozni.

A magyar képviselőházban t. i. most foly a költségvetés tárgyalása. E vita, mintha az idén alaposabb, mélyebbre ható volna, mint máskor; vagy a viszonyok oda fejlődtek végre, hogy a képviselő urak már érdeemesnek tartják némely kérdéssel úgy foglalkozni, hogy vele a kisiparosság érdeklődését is fölkeltsék?

A belügyminiszterium költségvetésének tárgyalása alkalmával Tallian Béla képviselő úr kitünő szónoklatban — melyet maga is nem politikai jellegűnek mondott — két kérdéssel annyi tapasztalattal és tudással foglalkozott, mint talán eddig kevés szónok az országban: a szocializmussal és a közegészségügyvel.

A szocializmus kérdése, amár nagyon is fontos és talán

nagyon is érett már az iparos osztályra nézve is, mégis nem érdekel minket borbélyokat annyira, mint a közegészségügy kérdése. Amár a képviselő úr fejtegetéseiben sok van olyan — noha nagyrészt a parasztszocialistákkal foglalkozik — a mi gondolatokba ejtheti politikusainkat és részünkről csak azt sajnáljuk, hogy az általános szocialisztikus bajnak tulajdonképpeni és valódi veszedelmességét nem tudta vagy nem akarta megnevezni.

Magyarországon még nem a harezra, az irtó háborúra kellene gondolni, mint az egyedüli eszköze, a mi rendelkezésünkre áll! Itt a bajt még esirájában lehet elfojtani, de csak úgy, ha annak terjedését megátoljuk. Nem elkeseríteni kell a kisebb existenciákat, hanem megvédeni őket a nagyokkal szemben. Magyarországon megvan a kis gazdák és a kisiparosok osztályának nagy, egészséges része még, a kik még szeretik kis földjüket, illetve üzletüket s vele együtt a magyar hazát! Ezeket nem lehet még arra tanítani, hogy a szegény embernek hazája ne legyen, hogy a szociális baj nem nemzeti, hanem nemzetközi; hogy nem kell lelkesülni a királyért és hazáért, hanem a nagy, a megboldogító népállamért, melyben mindenki

úr és mindenki szolgálja, melyben nem létezik munkaadó és munkás, hanem csak a közös munkának, de a közös vagyonnak is!

Ezeket meg kell tartani, ezeknek létezését meg kell védeni a nagy ipar és nagy tőkével szemben mindenáron, mert ezek a hazának erős oszlopai még a modern társadalom bűneinek terjedése idejében. És mily szerények ők, mily keveset kívánnak még a társadalom részéről! Megelégednek a kis egzisztenciájukkal, adójukat is szívesen, sőt büszkeséggel fizetik meg, hisz szegény volna, ha a végrehajtott küszöbüket átlépné! Ezt a népreteget meg kell tartani a hazának, mert ez aranyat tartalmaz a számára, ezt meg kell menteni még a nagyipar rovására is, akkor nem lesz Magyarországon veszedelmes szociális kérdés soha!

Nem szabad Magyarországon is a kis egzisztenciákat tönkre tenni, illetve oda kergetni, a hol a szocialisztikus tanoknak talaját trágyázzák és nagyobbítják! Szóval nem szabad Magyarországon is polgár-szociáldemokratákat teremteni azon társadalmi osztály tagjaiból, a kik hivatva vannak mint munkaadók még sok iparosságukat is a szocializmus karmaiból kimenteni, mert ők a nagyiparosoktól eltérően a segédmunkásaikkal családi életet élnek, velük folyton érintkezésben vannak és így őket atyai tanácsokkal ellátják, sőt minden jó és hazafiás érzelmüket nevelhetik s bennük megtartatják.

Ezt és ilyeneket szeretnénk volna hallani a t. szónokoktól! De hiába kísértük figyelemmel a kereskedelmi miniszterium költésztárgyalását is, ambar ez alkalommal hallottunk már férfias szöveget is, különösen Ferlitska Kálmán képviselő úr szájából. Ezen szöveg (elvégre) az ipartestületnek intézményével hosszasan foglalkozott, de a konklúziója végre mégis csak oda csuesosodott ki, hogy az ipartestületi jegyzők kvalifikációja legyen kimondva és nyugdíj-képességük biztosítva . . . Szerintünk pedig az iparosok kvalifikációja előbbre való, mert ettől függ nemcsak az ipartestületek létezése, hanem első sorban az iparosok egzisztenciája. Kisiparosok nélkül pedig ipartestületekre szükség nincsen.

De álljon itt e beszédnek azon része szóról szóra, mely az ipartestületek intézményére vonatkozik:

T. Ház! Legbehatóbban óhajtottam volna foglalkozni az ipartestületek intézményével, azonban úgy vettem észre, hogy már eddig is kelletén túl vettem igénybe a t. Ház türelmét. (Halljuk! Halljuk!) Tehát legyen szabad ennek csupán egyetlen oldalára terjeszkednem ki. (Halljuk! Halljuk!)

A ki kisiparral a gyakorlati élet mezején csak egy kissé is foglalkozott és foglalkozik, kénytelen beismerni, miszerint az ipartestületek intézménye, eltekintve egyes kivételes esetektől, be nem vált . . .

Matlekovits Sándor: Ez nem áll!

Ferlitska Kálmán: Állításomat leszoktatnám bátor indokolni és igazolni is. (Halljuk! Halljuk! balfelől.) Az ipartestületek intézménye azon intenció mellett lett a törvénybe elhelyezve, hogy a kisiparos kulturának, a kisiparos erőfejlésnek emporiumát képezze, hogy újtár állja azon állapot konkvencziáinak, a mit a kisiparos újabb iparszabadságnak szokott elnevezni és hogy végül helyreállítsa a czéh-rendszer megszüntetése folytán csakhamar teljesen felbomlott személyi és szolgálati rendet; az ipartestületek azonban ezen hivatásuknak hiányos szervezetüknél fogva egyáltalában nem feleltek meg. (Úgy van! a bal- és szélsőbaloldalon.) Fel lettek ruházva nagy hivatással, de nem lettek ellátva a hivatás betöltéséhez szükséges eszközzel. Az ipartestületek, t. Ház, jelen szervezetük mellett egy „test“ kezek és lábak nélkül (Úgy van! a bal- és szélső baloldalon), a mely test azonban táplálkozik, fogyaszt, sőt, a mint a praxisból tudom, egyes esetekben felkészítette már a régi ipartársulatoknak a keservesen összekuporgatott garasait is. Ezzel bátorkodom igazolni és indokolni a közbeszóló képviselő úrral szemben azon kijelentésemet, miszerint az ipartestületek, eltekintve egyes kivételes esetektől, nem váltak be, sőt tovább megyek. Az ipartestületek jelen szervezetükben semmi egyéb, mint egyszerűen szegődött és szabadító intézmények, a mely szerepkörben létjogosultsággal, az én szerény felfogásom szerint, egyáltalában nem bírnak. (Helyeslés a bal- és szélső baloldalon.) Ha tehát azt akarjuk, hogy az ipartestületek intézménye az legyen, a minek azt a törvényhozás szánta, azon igen könnyen segíthetünk az által, ha teljesítjük a kisiparosoknak a legközelebbi országos iparos közgyűlésen is egyhangúlag kifejezett azon

óhajukat, mely az ipartestületek hatósági jogkörének tetemes kibővítését célozza. Ez az egyetlen, de bizonyos ható mód s azon célt, hogy az iparosok az ipartestületek eszméje iránt érdeklődjenek, azt felkarolják és ne visellessenek iránta közönnyel vagy épen gyűlölettel, mint az ország egyik-másik nagyobb városában is, így pl. Debreczenben, a hol számtalan kísérlet után a mai napig sem sikerült az intézményt meghonosítani; azonban, t. Ház, ha az ipartestületek intézményénél ezt a mélyreható reformot komolyan kívánjuk eszközölni, szükséges, hogy bizonyos előfeltételeket teremtsünk meg. Ugyanis nagyon jól tudjuk, hogy az ipartestületek gócpontját a jegyzői iroda képezi, az ipartestületi jegyző az ipartestületnek lelke, szelleme. Mindnyájan igen jól tudjuk azt is, hogy ezen hivatal semmi kvalifikációhoz nincs kötve . . .

Matlekovits Sándor: Maguk választják! Válaszszanak kvalifikáltat!

Ferlitska Kálmán: . . . tekintettel arra a körülményre, hogy az ipartestületek rendszerint igen szerény helyzetben vannak s nincs módjukban oly egyént választani, a ki megfelelő kvalifikáció és szakismeret birtokában hivatásának megfelelő lenne, ezen tanács érvényesíthetetlen. (Igaz! Úgy van! a szélső baloldalon.) Ezen a bajon sok esetben a nemzetnek valóban tiszteletreméltó napszámosai, a derék néptanítók segítenek, a kik hol ingyen, hol néhány forintnyi havi díjazás mellett vállalkoznak ama nehéz szerepre, hogy az iparos-osztály ügyét e téren is kíségték. Azonban világos dolog, hogy a néptanítónak más missziója is van, az ő hivatásszerű foglalkozása, a mit ő el nem hanyagolhat, ennek következtében idejének csak maradványát fordíthatja az ipartestületi érdekek céljaira, a mely a legtöbb esetben nagyon kevés a nagy feladathoz képest. (Helyeslés.)

Mélyen t. Ház! Ha azt akarjuk, hogy az ipartestület intézménye ne legyen tabula rasa, akkor gondoskodnunk kell arról, hogy a jegyzői hivatal gyökeresen reorganizáltassék. Ezen szempontból alázattal kérem a t. miniszter urat, legyen szíves megszívlelni és kegyes figyelmére méltatni a következő javaslataimat. (Halljuk! Halljuk!) Majd akkor, hogy ha az ipartestületek országos központi bizottságának a múlt évben benyújtott memorandum a maga helyén tárgyalás alá kerül, méltóztassék vizsgálódás tárgyává tenni, vajjon nem volna-e helyes, ha a törvényhozás intézkednék az értelemben, hogy először is a jegyzői állás maga egy bizonyos kvalifikációhoz köttessék, másodsor, hogy állása állandósíttassék, harmadsor, hogy fizetése bizonyos általános elvek szerint szabályoztassék és negyedsor, hogy maga a jegyző nyugdíj-képessé tétessék. Ha ezen intézmények meg fognak tétetni, a legalaposabban remélhető, hogy az ipartestület terén egy lényeges haladás és emelkedés fog előállni.

A kereskedelmi miniszter úr válaszában rövid szóval, de sokat ígérő mondatokban reflektált az ipartestületek kérdésére, azok hatáskörének kibővítése és a képesítés kérdésének a szabályozására. Beszédjének e rövid passzusa a következőképpen hangzik:

Az ipartestületek hatáskörének kibővítésével is foglalkozik a kormány, s az ipartestületek által az ipartörvény revíziója érdekében megindított mozgalommal egyidejűleg fog megoldatni. A képesítés kérdésének szabályozására is nagy súlyt fektet a kormány s e tárgyban kikérte a szakkörök véleményét.

O nagyméltósága tehát nemcsak sokat ígér, de azt is mondja, hogy mindezen kívánságok a megindított mozgalommal egyidejűleg fognak megoldatni. De hogy mily szakkörök véleményéről van szó, azt kitalálni nem tudjuk, mert a leg-hivatottabb szakkörök e tekintetben azt hisszük az ipartestületek volnának, de tudtunkkal a testületek, legalább a mi testületünk véleményét nem kérte ki senki. Erre, úgy látszik nem méltatják az ipartestületeket, hanem valószínűleg Matlekovits Sándor, Láng Lajos és gr. Zichy Jenő képviselő urakat, mint szakköröket.

Ezen urak pedig, ha nem tévedünk, inkább a nagyipar és a tőke szolgálatában állanak és így tudhatjuk, hogy milyen véleményt nyert a miniszter úr a képesítés kérdésének rendezése ügyében.

De térjünk vissza Tallian Béla képviselő úr beszédjének azon részére, mely a közegészségügy rendezéséről szól. Ott is legelső sorban a diplomás ember látköre nyilvánul, mert leginkább azt fájlatja, hogy a községi- és körorvosok fizetése csekély; mert 600 illetve 400 frt fizetéssel ezen orvosok nem teljesíthetik kötelességüket. Azonkívül nincsenek államosítva

és nyugdíjképeségük sincsen. Hát azt minden ember be fogja látni, hogy ebben sok igazság rejlik, de hogy a viszonyok oly alaposan fognak javulni, ha például a körorvosok fizetése 1000, vagy pláne 1200 frt lesz és a községi orvosoké 800 frt, azt nem hiszi el senki sem, talán szónok úr maga sem.

A közegészségügy rendezése csak úgy lehet tökéletes, ha e főmőr épületben hézag nem marad, ha a közegészségügyi szolgálat a legrészletesebben rendeztetik és a legszélesebb körökre lesz kiterjedve, úgy hogy még a balesetek folytán szükségeltető első segélynyújtás stb. is haladék nélkül lesz teljesíthető. És ez csak úgy lehetséges, ha ezen szolgálat tökéletes rendezéséhez a hazában szerte lakó borbélyok és most már a fogtechnikások szolgálatát is igénybe veszik. Hisz ez egy oly anyag, mely a legrövidebb idő alatt is hasznavehetővé lesz és csak csudálkozunk kell, hogy az a mérvadó körök figyelmét folyton kikerüli. Az 1887. év augusztus havában tartott borbélyok országos értekezlete óta pedig a szakköröknek tudomása kell, hogy legyen e mozgalmunkról. Hisz akkor kerelmeztük a kis sebészet és a foghúzás kérdésének a rendezését és pedig Németország mintájára, ahol az úgynevezett gyógysegédek intézménye fennáll és az ország közegészségügyének kitűnő szolgálatot tesz. A gyógysegédek pedig majdnem kizárólag a mi szakmánk embereiből állanak, a kik az illető körorvos előtt vizsgát tesznek le és azután gyógysegéd cízzel fölruházva, épp e körorvosának kitűnő és megbízható segédjévé válnak.

Ezen intézmény létezését kerelmeztük tehát mi is, az 1887. évi országos kongresszus megbízásával és el lettünk utasítva azon furcsa indokolással, hogy: a közegészségügyi törvény értelmében nem szabad alacsony fokú műveltséggel bíró speciálistákat létesíteni. Ebből az indokolásból aztán kirí a kenyéririgység ördöge, a közegészségügy érdekének félretolása mellett! A szakkörök mindjárt konkurrenseké letnének azoknak személyében, a kik hivatva volnának a közegészségügyi szolgálatnak a kiegészítésére, tökéletesítésére. Hisz szegény embernek baját sem a 1200 frtos, sem a 600 frtos körorvos nem látja el, de még fájós fogát kihúzni is csak a borbély van hivatva és pedig a legtöbb esetben ingyen.

Ezt a hézagot az orvosi kar sohasem fogja kitölteni, nem is bírja, nem is akarja. És mi nem is kívánunk semmiféle speciálítás létezését; mi az orvos uraknak megbízható segédjei kívánunk lenni és a szenvedő emberiségnek mindenkoron kéznél levő szakavatott közegészségügyi tanácsadói, a kik nagyobb bajoknál legfőlegben kényszerítjük a beteget arra, hogy orvosi segélyt vegyen igénybe a míg késő nem lesz arra, hogy az orvosi segély eredményteljen járjon.

A szakköröknek tudomása kell, hogy legyen e mozgalmunknak folytatásáról is, melyet az 1896. évben tartott országos értekezletünk által megújítottuk és pedig a hírlapok útján vehettek tudomást róla és akkor is, mikor az értekezlet disz-celnökségével akartuk megtszteni Chyzer Kornél ó méltóságát. Igaz, hogy ebbeli kérvényeink még nincsenek beadva, de csak azért nincsenek, mert a közegészségügyi törvény módosítását kellett bevárnunk, mert a jelenlegi törvény nem nyújt elég reményt arra, hogy ezentúl kedvezőbb eredményt érhetnénk el. E kérvények beadásával tehát azon időpont beálltaig fogunk várni, míg a közegészségügy rendezése napirenden lesz, a mi sokáig nem késhet már, mert a viszonyok olyanok, hogy a szakkörök sem zárkozhatnak el a végképeni rendezés elől, annál kevésbé, mert máskülönbben a társadalom fogja sürgetni, sőt kezébe venni a szakkörök segítségével ha lehet, de anélkül is, ha kell.

Ha tehát Tallian Béla képviselő úr nem maradt volna mereven a diplomás emberek álláspontján és tovább ment volna egy lépéssel üdvös törekvésében, akkor önként is oda jutott volna, hogy a közegészségügy rendezését szélesebb talajra kell fölépíteni; hogy a közegészségügyi szolgálat tökéletességét az orvosok közreműködésével nem érjük el, hanem abba azon köröknek fölvétele is szükséges, melyek a dolog természeténél fogva hivatva vannak azon hézagot betölteni, melyet az orvosi kar üresen hagy. Azzal talán mindjárt azt érte volna el, hogy — mint fönt említettük — a magasabb társadalom laikus emberei kezükbe vegyék a közegészségügy rendezését és azt, a míg annak államosítása bekövetkeznék, szervezzék és mint kiépített intézményt állami kezelésbe átadják. De azon érdemet senki sem vonhatta volna meg tőle, hogy a közegészségügy iránti érdeklődést fölkelte volna az egész magyar hazában.

Joszt Péter.

Válasz Hermann úr levelére.

Őszintén bevallva, nagyon meglepett, hogy ép Hermann úr szaklapunk 2-ik számában megjelent cikkemet magára vonatkozóan találta. Tulajdonképen mivel indokolná azt? Hisz én nevet nem említettem, sőt még most sem említhetek, miután az illető gentleman (?) még mindig nem lépett ki a rejtély homályából. Hermann úr pedig Vogel Jenő úrhoz egy levelet intézett, melyben magát ezen nyilatkozó tanár úrral nem azonosítja, következett a kihívásoknak egész sora, tehát mért ép az én megjegyzéseimen akadt meg a szeme? Ugyan keményen szoltam az ügyhöz, de azon szándékból, hogy a nyulat kiugrasszam a bokorból és az még most is a nézetem, hogy az illető tanár nagyon nyúl természetű lehet, hogy inkább engedni a tanártársait gyanúsítani, mint sem hogy férfiasan, őszintén a közlemény megjelenése után azonnal, kijelentette volna, hogy igen én így meg úgy nyilatkoztam, de a laptudósító vagy félreértett vagy szándékosan elferdítette szavaimat, egyszóval rektifikálta volna az egész dolgot — Hermann úr ugyan említi, hogy a laptudósítónál járt. — Mit következtessünk abból?

A mint pedig Hermann úr véli, hogy cikkemet avagy annak tartalmát elhamarkodtam, én azt nem találom, hanem igen is hogy akár ő maga vagy akár ki más az illető tanár, a mentegetődzéssel nagyon elkésett. Kijelentem tehát Hermann úrnak még egyszer, hogy nagyon megfontolva tettem, a mit tettem, részt, hogy az illető vallomásra bírtam, főképpen azonban, mert 3 éven át a szakiskola vezetője voltam, annak reputációját pedig mindenkivel szemben védeni és fentartani kötelességemnek tekintetem, úgyszintén ha Hermann úr jogosan érzi magát megsértve cikkem által, én is jogosnak éreztem magamat arra, hogy első sorban a szakiskolai hallgatóim, de egyáltalában a 900 budapesti fodrász- és borbély-segédek minden hazug rágalmazástól megvédjem és az ügy tisztázásához én is hozzájáruljak, már a testületnél viselt állásom folytán is.

Végre kijelentem, hogy reám nézve bármily nevű újsági polémia csak szájalmas benyomást gyakorol, ennél fogva én Hermann úr levelére sem válaszoltam volna, ha ő azon határozott kívánattal nem fejezte volna be, „hogy elvárja tőlem, ha becsületét megtámadtam, azt tegyem megint jóvá”. Kijelentem tehát, hogy a cikkem irásánál nem Hermann úrra gondoltam, nevet nem említettem, de csak azért, mert még most se tudom — miután mind az ő tanár már kijelentette, hogy ő azon sértést nem követte el — ki tehát cikkemet magára veszi, kell hogy ludas legyen a dologban.

Ez az utolsó szavam ezen ügyben, most a vízözön is jöhet.

Réthly Á.

1897. február hó 15-én.

A vidék egyik nagy városából vettük az alábbi levelet, a mely élénk tanúsága annak, minő égető szükség volna, különösen a vidék szempontjából, a foghúzás kérdésének kedvező megoldására. Sajnálattal kell azonban megjegyeznünk, hogy testületünk előljárósága, a mely az ügy fontosságát áthatva, azt teljes mértékben felkarolta, az országos értekezlet megtartása alkalmával azon szomorú tapasztalatra jutott, hogy sem a fővárosi, sem a vidéki szaktársak korántsem tanúsítottak ezen kérdés iránt oly érdeklődést, a melyet a sikeres megoldás érdekében méltán meg lehetett volna várni. Ha iparunkat ily mélyen érdeklő kérdések tárgyalásáról a nagy többség távol marad s ölbé tett kezekkel várja, míg a sült galamb a szájába repül: akkor soha sem fogunk eredményt felmutathatni. Szükségünk van tehát nagyobb összetartásra, tömörülésre és a mindnyájunkat érdeklő kérdések iránt élénkebb érdeklődésre, hogy az irányadó köröket félreismerhetetlenül meggyőzhessük, miszerint a reformot nem a kisebbség, hanem az összesség kívánja. Mindaddig azonban, a míg szaktársaink eddigi közönyükből ki nem lépnek, minden lépés hiabavaló kísérletnek bizonyuland s egyesek folyton ki lesznek téve zaklatásoknak és a szeszély változó kínóvéseinek.

De álljon itt maga a panaszos levél.

Tekintetes Szerkesztő úr!

Az országos értekezleten a foghúzás kérdése is szóba került. Ebben a kérdésben kell is minékünk valamit tenni, mert az orvos urak részéről most már foghúzás esetén föl-

jelentésnek vagyunk kitéve, a mint a következő rajtam történt eset is tanúsítja, daczára annak, hogy az itteni főorvos úr a minket, foghúzó borbélyokat, összehívott értekezleten kijelentette, hogy itt, Hódmező-Vásárhelyen fogorvos nem létező, tehát fogat húzhatunk; de azért óvakodjunk, mivel az orvos urak részéről is vannak egyesek, kik szintén foghúzással foglalkoznak, hogy esetleges bajt mi gyógyítani nem tudunk, tehát a foghúzó orvosok részéről akkor följelentésnek vagyunk kitéve.

Kapott is ez alkalmon egy máskülönböen törekvő helybeli fiatal orvos. Ugyanis november hó végén egy hülye ember földagadt ábrázattal jött üzletembe, hogy vizsgáljam meg a fogát, mert fáj. A tényállás így volt: emberemnek egy eltöredett foggyökérre az inhus reá nőtt, úgy hogy a foggyökérből csak a hegye látszott; a reá nőtt inhus meg volt gyűlve; a mint a száját kinyitotta, a dagadás által erőltette és e miatt a meggyült genyedés kifakadt. Emberemnek szájvizet és azon utasítást adtam, hogy a daganat elmúltával jöjjön. Meglepetésem nagy volt, midőn bírósághoz idézést kapok e hó 15-ikére; utánjárassal megtudtam, hogy az a hülye gondviselőjével az előbb említett orvoshoz ment, az orvos bizonyára téves információ alapján kiállított egy súlyos testi sértésről bizonyítványt, azon utasítással, hogy ellenem a bíróságnál panaszt tegyenek. Ezek után kívánsi vagyok arra, hogy miként végződik ez az érdekes pör, miután én bebizonyítom, hogy az illetőnek fogat nem húztam; majd a pör tárgyalása után értesíteni fogom tek. Szerkesztő urat.)*

Hódmező-Vásárhely.

Takács Károly,
műfogász és borbély.

Ajánljuk alábbi sorokat t. szaktársaink szíves figyelmébe.

Előfizetési felhívás

az országos m. kir. statisztikai hivatal kiadványainak 1897. évi sorozatára.

Az országos m. kir. statisztikai hivatal 1897. évi kiadványainak sorozatára nyitott előfizetési felhívás kiterjed első sorban az eddigi rendes statisztikai kiadványokra, úgymint a Magyar Statisztikai Évkönyvre, a Statisztikai Közlemények során megjelenő folytatolagos kötetekre, továbbá az 1897. évtől fogva életbeléptetendő Statisztikai Havi Közleményekre s végül a Magyarország Tiszti Czim- és Névtára című kézikönyvre.

A Magyar Statisztikai Évkönyvből, a mely, mint a megelőző évfolyamok, a magyar állam összes területi, népességi, közgazdasági, közműveltségi és egyéb közérdekű viszonyairól tartalmaz statisztikai adatokat, az 1897. évi sorozatban az 1896. évfolyam fog megjelenni.

A Magyar Statisztikai Közleményekből az 1897. évi kiadványsorozatban három folytatolagos kötet, úgymint a 17., 18. és 19. kötetek fognak megjelenni, a melyek közül egyik a magyar korona országainak 1896. évi külkereskedelmi forgalmát, másik az 1895. és 1896. évi aratás és szüret eredményeit az 1895: VIII. t. cz. alapján végrehajtott általános mezőgazdasági összeírással kapcsolatban történt tökéletesebb és az eddiginél jóval részletesebb felvétel szerint s végül a harmadik az 1895. évtől fogva újjászervezett tüzkárstatisztikai adatgyűjtésnek 1895. és 1896. évre vonatkozó eredményeit fogja tartalmazni.

Teljesen új kiadványcsoportot képeznek az 1897. évi sorozatban a Statisztikai Havi Közlemények, a melyek a havi közzétételre érdemes és ily közlésre alkalmas statisztikai adatokat minden hóra vonatkozólag a következő hó végén fogják az érdeklődőknek szolgáltatni, úgymint az időjárásról, a népességi és közegészségi viszonyokról (születések, házasságkötések, halálozások, vegyes házasságok, fertőző betegségek stb.), továbbá a gazdasági élet egyes jelenségeiről, mint az állatvásárok forgalmáról, a ragadós állati betegségek elterjedéséről, a budapesti tőzsde fontosabb jegyzéseiről, a főbb állami bevételek alakulásáról, a fogyasztási adó alá eső iparágakról, a szesz-, cukor- és sörtermelésről s a megfelelő adóeredményekről, a tüzkárokról stb. E közleményekbe vétetnek fel a Magyarország külkereskedelmi forgalmára, az őrlés-kikészítési forgalomra, valamint Fiume tengeri s vasúti áru-

*) Várjuk az igért értesítést.

forgalmára és hajóforgalmára vonatkozó adatok is, a mely adatok eddig a „Magyar korona országainak külkereskedelmi forgalma” című havi füzetekben jelentek meg.

A „Magyarország Tiszti Czim- és Névtára” című kézikönyv az 1897. évvel a XVI. évfolyamba lép s tartalma, úgymint az előző években, legnagyobb részletességgel kiterjed az állami szervezet ismertetésére: a felsőleges uralkodóházra, a legmagasabb udvartartásra, az országgyűlésre, a miniszteriumokra és az ezek alá tartozó hatóságokra és hivatalokra s itt nemcsak a hivatalok személyzetére nyújt kellő tájékoztatást, hanem világos képét adja annak is, hogy a hivatalok mely felsőbb hatóság alá tartoznak; megjelöli a hivatalok számát, székhelyét; feltünteti a felsőbb hatóságoknak ügybeosztását, hatáskörét. Magában foglalja továbbá e kézikönyv a legújabb változások figyelembevételével az egész országnak községi (közigazgatási) beosztását, az e. f. bíróságoknál pedig a bányá-, sajtó- és pénzügyi bíróságok, a közjegyzői és ügyvédi kamarák megjelölését, a telekkönyvi hatóság, a közjegyzői, adó- és letéthivatal pontos megnevezését. De ezeken kívül szintén részletesen közli a társadalmi életben jelentékenyebb szerepkörrel bíró magánintézeteket és társulatokat is. Az illető neveknel könnyen érthető rövidítésekkel kiténteti a rendjeleket, a legmagasabb kiténtetéseket, a nemesi előneveket, a társadalomban viselt főbb állásokat s tudományos képesítéseket stb. A valóságos belső titkos tanácsosoknak, az összes rendjelek és egyéb kiténtetések tulajdonosainak, az összes tanácsosoknak névsorát külön összeállításban is közli.

Ezeket kívül helyet foglalnak a könyvben még a cs. és kir. közös miniszteriumok és az azok alá tartozó hivatalok, valamint Bosznia és Hercegovina hatóságai is. A jelen évfolyam az első, a mely felöleli továbbá az osztrák állam hatóságai szervezetének vázlatos ismertetését legalább is oly alakban, hogy az ekképen kibővített Czimtár használatára mellett most már minden más segédkönyv feleslegessé válik.

A Magyar Tiszti Czim- és Névtár, hogy az év első negyedében rendszerint nagyobb mértékben előforduló összes változásokat magában foglalhassa, úgymint 1896-ban, 1897-ben is április havában fog megjelenni.

Az országos m. kir. statisztikai hivatal 1897. évi kiadványsorozatában előirányzott összes — mintegy 400—450 iv terjedelemben megjelenő — kiadványokban előfizetési ára együttesen 10 forintban van megállapítva.

Elő lehet fizetni a kiadványok egyes csoportjaira is, még pedig a Magyar Statisztikai Évkönyvre és a Magyar Statisztikai Közlemények három kötetére (17., 18. és 19. kötetek) 5 frttal, a Statisztikai Havi Közlemények egész évi folyamára 4 frttal s végül a Magyar Tiszti Czim- és Névtára 5 frttal. Tekintettel azonban e kiadványok tartalmának kivétel nélkül közérdekű voltára, valamint arra a körülményre, hogy az egyes kiadvány-csoportok előfizetési ára jóval magasabban van meg szabva, mint a mily rész közös előfizetés esetén egy-egy csoportra aránylagosan esik, a 10 frton való együttes előfizetés sokkal előnyösebb és ajánlatosabb.

A Statisztikai Havi Közlemények kivételével — a melyek füzetekben jelennek meg — az összes kiadványok, úgy mint eddig, erős vászonkötésben fognak közreboicsátatni.

Az előfizetések iránt legkésőbb 1897. évi február hó végéig kell intézkedni, minthogy a Statisztikai Havi Közlemények első száma, az 1897. január havi adatokat tartalmazó füzet, már a nevezett hó végén meg fog jelenni, a midőn tehát a statisztikai hivatalnak a nyomtatandó példányokból az összes szükségletet ismernie kell. Az előfizetési pénzek a megrendeléssel együtt közvetlenül az országos m. kir. statisztikai hivatalhoz (Budapest, V., Akadémia-utca 12. szám) küldendők be.

Végül ezúttal is megjegyezzük, hogy e kiadványok könyvárusi úton is megszerezhetők, azonban nagyobb áron, minthogy a bolti ár az előfizetési árak körülbelül két-háromszorosában fog megállapítatni.

Budapest, 1896. december havában.

Az országos m. kir. statisztikai
hivatal.

A kisipari szövetkezetek országos szervezésének alapelvei.

A IV. országos ipartestületi gyűlés központi bizottságának 1897. január hó 10-én tartott teljes üléséből.

Minthogy az „önállóan működő hitelszövetkezetek orsz. értekezletének intéző bizottsága“ ez ügyben már kész javaslatokat is nyújtott át a kereskedelmi miniszter úrnak, a hazai ipartestületek központi bizottsága arra az álláspontra helyezkedett, hogy szívesen látja ugyan az iparos szövetkezeti ügynek más körök által való felkarolását, de a IV. országos ipartestületi gyűlés által nyert megbízatáshoz képest feladatának ismeri, hogy a vidéki érdekek legfőbb szem előtt tartásával függetlenül lépjen akezióba, annál is inkább, mivel két lényegesen eltérő elvi álláspontból indul ki az iparosság közöbájának érvényre juttatásával. Ugyanis

először: a kormány által ismételtelen felajánlott segély-akciónak nem azt tekinti céljálul, hogy 10 év alatt successive aránylag jelentéktelenebb anyagi támogatással karolja fel a kisiparosok szövetkezeti szervezkedését, hanem, hogy ezen támogatás megfelelő nagy arányokban mozogjon és közvetlen legyen;

másodsor: nem az a cél, hogy az első években kizárólag a kisipari hitelszövetkezetek szervezése indíttassék meg és pedig — a fent említett javaslatok szerint — a nagyszámúban már létező ily intézményekre támaszkodva, hanem, hogy kezdettől fogva súly legyen fektetve az iparos termelési célokat előmozdító szövetkezésekre is, tehát a nyersanyag közös beszerzésére a közös raktározásra, a közös termelésre stb., mely szövetkezetek szintén leghatályosabb gyámolítói a kisiparos hitelnek.

A kisiparos szövetkezeti organizáció központjára, valamint az ezen központ és kötelelki szövetkezetek közt létesítendő szerves viszonyra nézve a következő alapelvek volnának szem előtt tartandók:

1. Az önállóan létesítendő „Kisiparosok központi hitelintézete“ 100 frtos törzs-üzletrészek mellett alakulna, mely üzletrészek egyfelől nyilvános aláírás útján az ügy támogatására megnyerendő pénztintézetek és egyéb társadalmi körök, részint a már fennálló ily hitelszövetkezetek által jegyeztenének, a melyek az új központi intézettel állandó üzleti összeköttetésbe lépni szándékoznak. Ezek az alapítási vagy törzs-üzletrészek egyelőre 4%-ot meg nem haladó kamatozásban részesülnek.

A központi hitelintézet által alapított mindennemű iparos szövetkezet 1—1 törzsüzlet-részt tartozik befizetni. Ezenfelül, mihielyt az egyes szövetkezetek saját üzletrészei 5000 frt névértéket meghaladnak, tartoznak minden megkezdett további 2500 frt névérték után 1—1 központi üzletrészt jegyezni és saját tagjaiknak befizetési arányában befizetni.

2. Mihielyt 100,000 frt névértékű 1000 drb. ily üzletrész jegyezve, illetőleg biztosítva van, a kormány — a szükséghez mért részletekben — a hitelintézetnek a megállapítandó biztosítékok mellett 500,000 frtot boesátana kamat nélkül rendelkezésére, mely összegben befoglaltatik az „Országos takarékpénztár és záloghitelintézet“nél a kisipar támogatására biztosított 200,000 frtnyi hitel.

3. Az előző pont szerinti 500,000 frt, — melyet a kormány legalább 10 évre helyezne kamat nélkül kilátásba — mérsékelt kamatozás mellett successive felemeltetnék egészen 1 millió forintig és pedig a szövetkezeti hálózat terjeszkedéséhez és az intézmény megizmosodásához mérten, valamint az ez által fokozódó erkölcsi és anyagi biztosítékok arányában.

4. A törzsüzlet-részek által képződő alaptőke, továbbá a kormány által biztosítandó forgó tőke mellett a központi hitelintézeti tartaléktőkéi gyanánt szolgálnak: a) az üzletrészek 4%-os kamatozásán felül eredményezendő mérlegszerű évi nyeresmény; b) a kötelelőkben álló szövetkezetek részére engedélyezett hitelösszegek (dotációk) után befizetendő és az illető szövetkezetek javára kamatoztatandó 3—5%-os biztosítéki alap.

5. A Központi hitelintézet igazgatásában megfelelő arányban részt vesznek a kormány megbízottai, a törzs-üzletrészek képviselői, valamint a kötelelki szövetkezetek választott bizalmi férfiai.

Az igazgatóság támogatására hivatott választmány felelős részben vidéki tagokból áll, a kiknek rendes ülések alkal-

mával az útiköltségek megtéríttetnek és a kik külön megbízásokat is nyerhetnek költségeik megtérítése mellett.

6. A Központi hitelintézet haladéktalanul megindítja úgy a fővárosban, mint a vidéken egyfelől a kisiparos nyersanyagbeszerző vagy közös raktározásra alakuló szövetkezetek, esetleg termelő-szövetkezetek, — másfelől a kötelelki hitelszövetkezetek szervezését, illetőleg összeköttetésbe lép a már fennálló hasonezélű hitel- s egyéb szövetkezetekkel.

Az intézet feladata nem csupán e szövetkezetek hitel-igényeit saját eszközeinek és a nyújtandó biztosítékok arányában kielégíteni, hanem egyszersmind a szövetkezetek megalakításánál közreműködni, a könyveket és az egész ügyvitelt berendezni és az érdekelteknek minden irányban gyakorlati útbaigazításokat adni, majd minden kötelelki szövetkezet egész üzletkezelését hatályosan ellenőrizni.

7. A kötelelki kisiparos-szövetkezetek mindegyik kategóriájára nézve irányadásul mintaalapszabályok dolgoztatnak ki és azok kormányi jóváhagyás alá terjesztetnek, míg az alakuló közgyűlések által törvényes alakban megállapítandó szövetkezeti alapszabályok rendes úton az illetékes törvényszéknek lesznek bemutatandók.

A helyi viszonyokhoz és szükségletekhez alkalmazkodva állapítható meg az üzletrészek nagysága és azoknak befizetési módzata, ellenben egyenlő alapon szabályoztatnak: a) a jegyzett üzletrész erejéig való felelősség; b) a tartalékalap javára befizetendő felvételi vagy beiratási díj; c) a nyert törlesztési kölcsön után levonandó és a szövetkezeti tag javára kamatozó 5%-os biztosíték; d) a nyeresmény-többletből gyarapítandó szövetkezeti tartaléktőke.

8. A kötelelki szövetkezetek hitelét (dotációját) a központi intézet a saját körükben jegyzett szövetkezeti üzletrészek által biztosított alaptőkéhez mérten állapítja meg a végből, hogy mindegyik szövetkezet működését a saját tagjai által jegyzett üzletrészek teljes névértékének megfelelő tőkével azonnal megkezdhesse. Ugy ezen dotációnak, mint a bankszerű váltók visszleszámitolásának maximális kamatlába előzetes kormányi jóváhagyás mellett állapítatik meg.

9. A kötelelki szövetkezetek kizárólag a „Kisiparosok központi hitelintézete“vel folytathatnak, akár visszleszámitolási, akár bármiféle egyéb előlegezési vagy kölcsönügyletet.

10. Az 1869: XVI. t.-cz.-ben foglalt bélyegmentesség, valamint az 1875: XXIV. és 1880: LX. t.-cz.-ben megállapított adókedvezmények úgy a központi hitelintézet, mint a kötelelki kisiparos szövetkezetek részére teljes mértékben biztosítatnak.

Ráth.

KÜLÖNFÉLÉK.

Helyreigazítás. Kortye János neve lapunk január 15-iki számába névesere folytán került bele, mert az illető, a ki 23 frt tartozásának részletekben leendő lefizetésére kért engedélyt, nem ő, hanem Korek Andrásné volt.

Meghívó. A „Budapesti fodrászsegédek önképző köre“ 1897. márczius hó 4-én (csütörtökön) a Vigadó nagytermében Venczel Józsefné ő nagysága védnöksége alatt saját dalardájának és önképző körének alapja javára elite jelmez-bált rendez. Kezdeté esti 9 órakor. Belépti jegyek ára: személy-jegy 1 frt 50 kr., családjegy (1 úr 2 hölgy) 3 frt. Este a pénztárnál úgy a személy-, mint a család-jegy 50 krral drágább. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és szaklapunkban nyugtáztatnak. A zenét Piros Józsi ő esaszári és kir. fensége József főherczeg udvari zenésze szolgáltatja. Rendező bizottság: Králik István elnök. Pásztori M. alelnök, Daehsbeck János első titkár, Lévay Jenő másodtitkár, Szreha Dezső első pénztáros, Guttman Miksa másodpénztáros, Pintér Máté első ellenőr. Juhász Miklós, másodellenőr. Bizottsági tagok: Bermel József, Beke Lajos, Becker Ádám, Brieger Károly, Duschinsky Emil, Erdős János, Feisztthammel Richárd, Galdon Lajos, Hajdu Gyula, Homoky Imre, Hinkl Ádám, Jeney József, Kolozsy József, Kozma István, Kopschitsch Károly, Keresztes Károly, Kiss József, Lefort Miklós, Magyar Ferencz, Molnár Gyula, Nagy György, Pongrácz János, Szölössy Gyula, Schreier János, Tréky József, Veber Antal, Vogel Jenő. Jegyek kaphatók a következő fodrász-üzletekben: Breitfeld Andor úrnál, Andrassy-út 17. Dorits Márk úrnál, Koronaherczeg-utca 2. Mihelics József úrnál, Karoly körút 17.

Maksa Ferencz úrnál, Kerepesi út 15. Réthly Árpád úrnál, Kecske-méti utca 4. Vadas Adám úrnál, József-körút 71. Venczel József úrnál, Teréz-körút 8. Stechlich János úrnál Fő-utca 7. Hermann János úrnál, Andrassy-út 26. Breitfeld Alajos úrnál, Dorottya-utca 13. Biber Károly úrnál, Kossuth Lajos-utca 11. Kosdy József úrnál, Kerepesi-út 67. Hauszdorf Lajos úrnál, Váci-körút 19. Ramacher János úrnál, Rottenbiller-utca 54. Vetró József úrnál, Andrassy-út 77. Kalinin Miklós úrnál, Üllői-út 2. Buch Frigyes úrnál, Szerecsen-utca 4. Engel Henrik úrnál, Károly-körút 3 és a rendező bizottság tagjainál, valamint a kör helyiségében Krupka kávéház, (Hajós és Sütő-utca sarok). E jelmez-bált, tekintve, hogy annak tiszta jövedelme humánus célra van hivatva szolgálni, szaktársaink jóakaró támogatásába a legmelegebben ajánljuk.

Szaktársaink figyelmébe. Stignitz Fülöp úr, mint a „Hungaria” ismert és közbecsülésnek örvendő reklám-ügynökség tulajdonosa, a testületi előjárásához benyújtott ajánlata szerint, a budapesti borbély- és fodrász-üzletekben, a bérletjegyek elhelyezésére szolgáló, közepén hirdetési ezélokra felhasználható, csinos falon függő állványokat óhajtt felállítani.

Mint hogy ezen állványok díszes kiállításuk és kis terjedelmük folytán az elérni óhajtott céljuk tökéletesen megfelelnek és a bérletjegyek elhelyezésére nagyon is praktikusoknak ígérkeznek, ennél fogva azok felállítására az engedély megadását szaktársainknak saját érdekükben a legmelegebben ajánlhatjuk, annyival inkább, mert nevezett vállalkozó az időközben használat folytán rossz állapotba kerülő állványok kicseréléséről készségesen fog gondoskodni.

A bérletjegyek elhelyezésére az állványon köröskörül a- b- c sorrendben táskák fognak szolgálni, úgy hogy ily módon nevek szerint elkülönítve, mindenkor könnyen hozzáférhetők és feltalálhatók lesznek.

Az állványokat vállalkozó saját költségén állítja fel, úgy hogy szaktársaink anélkül, hogy egy krajezárt is kiadnának, egy csinos butordarabhoz jutnak.

Gyűjtésünk az elhunyt Berényi Alajos anyja részére. Schönher Miklós, budapesti szaktársunk gyűjtése a régi zenélő óra asztaltársaságtól 2 frt 33 kr., Gaál Kálmán, székesfehérvári szaktársunk 1 frt 8 kr., Váry János, fodrászsegéd Budapesten 50 kr., összesen 3 frt 91 kr. A nemesszívű adakozók fogadják köszönetünket.

Vége a rossz fogaknak. Egyik helyi napilap nyomán közöljük egy német orvos által a fogjavítás terén elért alábbi eredményeket, a melyeket különösen ajánlunk fogfájós t. szaktársaink és becses családjaik figyelmébe.

Nyolcz év óta ad különböző egyéneknek naponként 0-12 gramm fluór-kalciumot igen finom poralakban. Mindannyi-nak teste jól tűrte a fluór-kalciumot és mindegyik nagyon jól érezte magát mellette. A felnőttek egytől-egyig határozott javulást mutattak a fogak dolgában. A fogak, különösen pedig az állkapcsos csontok sokkal keményebbekké, ellenállóbbakká lettek, az egész idő alatt fogfájásnak semmiféle tünete sem mutatkozott. Még feltűnőbb az eredmény fiatal egyénekben. Általában mennél fiatalabb az egyén, annál nagyobb a valószínűség arra, hogy fluór-kalcium főlvelele által fogazata megjavul, a mi különben a fogképződéssel van szoros kapcsolatban.

A fluór-kalciummal való táplálásnak különösen kiváló eredményét észlelte egy 6 $\frac{1}{2}$ éves gyermekben. Az anya már hetekkel a szülés előtt kapott naponta fluór-kalciumot. A csecsemőnek a tejben jutottak belőle nagyon keveset; 1 $\frac{1}{2}$ éves korától fogva poralakban kapott naponként egy rendes adagot. A fogzás észrevétlenül történt meg, az üvegekeménységű és nagyon éleshegyű fogak kibujtak a foghúsból, a nélkül, hogy a gyermeknek különösebb fájdalmat okoztak volna. 6 $\frac{1}{2}$ éves korában az összes tejfogak kifogástalanok, a sérülésnek, a romlásnak semmi nyomát sem észlelhetni rajtuk, noha e szempontból a leggondosabb fogorvói vizsgálatnak vetették alá. Mint mindmennyi gyöngy, fénylenek a fogaeszkák a gyermek szájacskájában.

Az orvos közleményéhez hozzáteszi, hogy sem a kísérleti egyének száma, sem pedig az idő, mely óta kísérletezik, még nem jogosítanak arra a föltevésre, mintha a fluór-kalciummal való táplálás mindenképen véget vetne a rossz fogaknak, annyi azonban kétségtelen, hogy az eddigi kísérletek igazolják azt a feltevést, hogy a fluór hiányának van része a sok rossz fogban. Több mint valószínű, hogy a rossz fogazat annak a

következménye, mert a fog hiányosan, fluórt nem kapva táplálkozik, mi által a fogzománcz gyengén fejlődik ki és nem képes az erősebb behatások ellen helyt állani. Az öröklésnek és betegségeknek van ugyan befolyása a fog képződésére, de semmiképen sem oly nagy, mint a minőnek azt eddig vélték. A beteg gyermeknek foga különösen azzal romlik, hogy táplálékában kevés a foszforsavas mész és semmi a fluór.

Megjegyezzük, hogy a fluór-kalciumnak semmi ize nincs, minden nagyobb droguista árulja és nagyon olcsó. Az orvos, a kinek közleményéből vesszük adatainkat, azt ajánlja, hogy nagyon finom poralakban veendő be és pedig naponként egy késhegynyi adag, legezélszerűbben levesben vagy más ételben.

Helyeszközlő rovat.

(Ezen rovat alatt a munkást kereső főnökök és a munkát kereső segédek hirdeteit 20 szóig 50 krral s ezen felül minden további szót 4 kr-ért közlünk, dőlt betűkkel 8 kr-ért. Felvilágosítást ad a kiadóhivatal naponként d. e. 10.—12. Csakis bélyeg beküldése mellett adunk írásbeli feleletet. Előfizetők részére a kerestetik és ajánlkozik rovat egy hirdetés közlésére 20 szóig díjtalanul áll rendelkezésükre, második vagy több hirdetés a nevezett díj mellett közlünk.)

Kerestetik.

Egy jó munkás *borbély- és fodrászsegéd* azonnal alkalmazást nyer. Fizetés érdem szerint. Ajánlatok Farkas Péter fodrászhoz, Nagy-Szalonta, küldendők.

Egy jó házból való *fiú* borbély- és fodrász-üzletbe tanonczul felvétetik. Bővebbet Szauer Tamás fodrásznál, IV., Bajza-utca 36. sz.

Egy intelligens kinézésű, finom modorú 20—22 éves fiatal *borbélysegéd*, ki minden tekintetben meg bír felelni egy elsőrangú finom üzlet kívánalmainak, azonnal alkalmazást nyerhet. Német nyelvet bírök előnyben részesülnek. Írásbeli pályázatok Benő Bálint fodrászhoz küldendők M.-Vásárhelyre.

Eladás.

Egy 8 év óta fennálló *borbély- és fodrász-üzlet* olcsó házbérel, csinos berendezéssel, bármily elfogadható áron *eladó*, részletfizetésre is. Az átvételhez 70 frt készpénz kívántatik. Értekezhetni lapunk kiadóhivatalában.

Fodrászüzlet, egy dunántúli nagyobb városban, 2400 frt évi forgalommal, családi ügyek miatt azonnal *eladó*.

Egy 3 év óta fennálló *borbély- és fodrászüzlet* az új színház közelében, jutányosan *eladó*. Czim a kiadóhivatalban.

Borbély- és fodrászüzlet, a főváros élénk forgalmú helyén 21 év óta fennáll, szabad kézből *eladó*. Czim a kiadóhivatalban.

A Terézváros élénk forgalmú helyén 15 év óta fennálló *borbély- és fodrászüzlet* családi viszonyok miatt 400 frt-ért *eladó*. Czim a kiadóhivatalban.

Két 30 év óta fennálló, elegáns berendezésű *borbély- és fodrászüzlet* Somogy megyének egy élénk nagyobb városában, a legforgalmasabb helyen, családi viszonyok miatt *eladó*. Czim a kiadóhivatalban.

A Kerepesi-úton, szálloda mellett egy elegánsan berendezett *borbély- és fodrász-üzlet* szabad kézből *eladó*. Értekezhetni lapunk kiadóhivatalában.

Egy *mosdókészlet* nagy medenczével, elegáns butordarab, mely bármily üzletbe alkalmas, sőt fogorvosnak is igen alkalmas, olcsón *eladó*. Megtekinthető Dunay János fodrászüzletében, VI., Gyár-utca. 20. szám.

Felelős szerkesztő: Breitfeld Alajos.

Főmunkatársak: Joszt Péter, Réthly Árpád.

Belmunkatársak: Dankovszky István, Biber Károly, Breitfeld Andor, Fogel Mátyas, Flesch Péter, Kászonyi Lajos, Bak Sándor, Leichter Lipót, Kalamenovich Géza, Herrmann János és Horváth Ferencz.

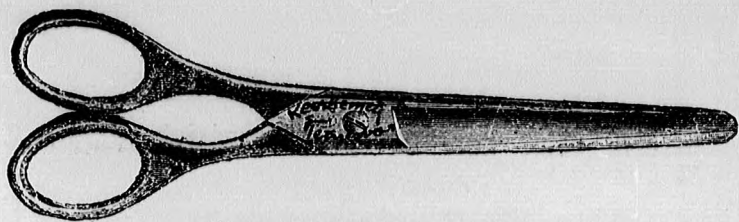
A kiadóhivatal felelős vezetője: Réthly Árpád.

!!Non plus ultra!!

borotváló szappan sz.-fehérvári Draskóczy-féle
szagos és szagtalan 1 kilogramm ára 46 kr.

Főraktár: BAK SÁNDOR fodrásznál Budapest.

Főüzlet: Kerepesi-út 25. sz. fióküzlet: Dohány-utca 48.
Mintát ingyen és bérmentve küldök.

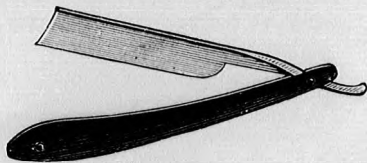
ÜZLET: ALAPITTATOTT 1821-ben.

KECSKEMÉTI SÁNDOR

TEMESVÁROTT.

Első délmagyarországi borotvaköszörülő-műhely gőz- és villamerővel.

Angol
berendezés!

Angol
köszörűsök!

Állandó nagy raktár

borbély- és fodrász-czikkekben.

Bariquand és Clippers **szakáll- és hajvágó-gépek** 3 frt 50 krtól feljebb; kitűnő **hajvágó-ollók** 1 frt 50 krtól feljebb; francia **borotváló-szappan** (teljesen neutralis) kilója 50 kr.; valódi **francia illatszerek** eredeti gyári áron kaphatók; legfinomabb **valódi angol borotvák** és **aczelárúk**. Solingeni gyártmányt vagy utánzott angol jegyű borotvákat nem tartok raktáron. — Szabadalmazott **haj- és szakállvágó-köszörülő gép**; 1 gép javítása és köszörülése 60 krtól feljebb. Az összes hajvágó-gépek alkatrészei állandóan raktáron vannak.

Javítások jótállás mellett intézettek el. — Nem tetsző árú kicseréltetnek.
Nagy árjegyzék ingyen és bérmentve.

Alapítva 1862.
NAGYBANI ELADÁS.

Alapítva 1862.
KICSINYBENI ELADÁS.

HELLER JOS.

München, Rumfordstrasse 1. sz.

Ajánlja dúsán felszerelt raktárát, a hol valódi **angol borotvák** (50-féle fajta), legjobb minőségű **hajnyíró ollók**, német és valódi francia **Ch. de Pierrón Paris**, hajnyíró gépek **Bariquant à Paris** és **Brown & Sharpetól**, úgyszintén „**Juwel**”-gépek, sárga **fenékövek** (csak I-ső rendűek), **fenészijak**, **fésűk** és **kefék**, valamint a fodrász szakmához tartozó összes **felszerelések** nagy választékban kaphatók.

Teljes üzleti berendezések.

Ajánlom továbbá a 33 év óta legelőnyösebbnek elismert **homorú-köszörüldémet.**

Sok **ujdonsággal** ellátott **illusztrált árjegyzéke**met mindenkinék **ingyen** és **bérmentve** küldöm.

Elsőrendű minta fodrász-terem saját házamban.

Kéretnek a tisztelt megrendelőket, hogy megrendelésüknél vagy árjegyzékek hozatalánál, német, francia, vagy angol nyelven levelezni sziveskedjenek és kéretnek a pontos címet megadni, esetleg névjegyet mellékelni, hogy a megrendeléseknél akadály be ne álljon.

Hirdetések

felvétetnek a ki-
adóhivatalban

Budapest, IV. ker.,
Ujvilág-utca 18. sz.

Borotváló-szappant,

első rendűt, ajánl és szét-
küld 5 kilós postacsomagok-
ban 2 frt 40 krért minden
postaállomásra, díjmentesen és
utánvétellel a

Benker József-féle
szappan-gyár

St.-Pölten, Alsó-Ausztria.

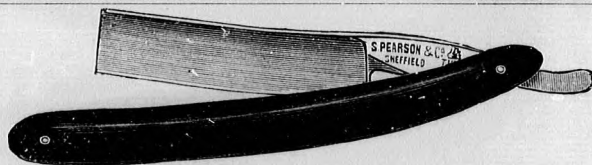
Mintát díjmentesen.

LENHARDT JAKAB

BUDAPEST, IX. ker., Tompa-utca 10. sz.

FOGMŰVÉSZ,

készít egyes műfogakat és egész fogsorokat.
Fogházást teljesít minden időben.

Első villamos berotvakések homorú és műköszörülése.

NOWAK VINCE

(ezelőtt S. Richter)

BÉCS, I., Hohenstaufengasse 9 WIEN.

Nagy raktár valódi angol berotvakésekben a legjobb angol
cizégekét. — Legfinomabb hajvágó-ollók, továbbá minden e szakmába
vágó cikkek, úgymint tyúkszonvágó kések, fésűszíjak, kitűnő fenékövek, haj- és
szakállvágó-gépek.

Speciálista haj- és szakállvágó-gépek köszörülésében.

Megrendeléseknél német nyelven kérem a levelezést hozzám juttatni.

Ha szüksége van

hajtűllre, hajhálóra, hajra, kefékre vagy fésűkre, úgymint
bármilyen a fodrász szakmába vágó cikkekre, forduljon

Ströher Ferencz

hajtűllgyáros és hajkereskedőhöz
Rothenkirchen i. V., Szászország.

Fodrászok és borbélyok figyelmébe!!!

Nagy raktár
forgó székek, consol,
toilette-asztalok és
tükrök

minden nagyságban.

Landau Ignác

Budapest, IV. ker., Károly-körút 22. sz.
(Röser-bazár).

MOTSCH A. és TÁRSA

Bécs, I., Lugeck 3.

finom illatszerek gyára.

Különlegességek a fodrász urak figyelmébe ajánlva :

- 460—461. Eau de Quinine tuczatja 9.60, 4.80.
 227—228. Pomade Brillantine tuczatja 2.40, 1.20.
 270—272. Pomade Hongroise tuczatja 2.70, 1.50, 1.20.
 280—281. Cosmetiques tuczatja 1.80, 1.20.
 296. Gyanta-viaszkenőcs tuczatja 1.80.
 420—422. Bay Rum tuczatja 4.20, 6.—, 8.40.
 425. Eau Athénienne tuczatja 4.20.

Továbbá dús választék mindennemű rizspor, fogszerek, folyékony Brillantinek, mandolakorpa ibolyaillattal és a legújabb illatszerekben.

Himmelsdorfer J.

borotva öblös köszörűdéje és aczelárú raktára.

Alapítva 1863.

Bécs, VI., Magdalenenstrasse 8,
 a Theater a. d. Wien épületében.

Ajánlja hajnyíró ollók, valódi angol borotva és minden ezen szakba vágó czikkekből dúsán felszerelt raktárát. Köszörlésre beküldött borotvák jótállás mellett a legrövidebb idő alatt a legjobban köszörlütnének.

Pontos árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

KÉSMŰVES és MŰKÖSZÖRŰLŐ + MESSERSCHWIED KÜNST
 GÖZERŐVEL. SCHLEIFEREI und DÄMPFBREITEN

Alapított

1871.
 BUDAPEST
 IV. ZÖLDJÁ UTCA 7.

Ajánlja gazdagon ellátott raktárán lévő

aczelárúit

borbélyok
 és fodrászok részére,
 valódi Arbenz, svéd, angol, solingeni
 és Blažek-féle

beretvák ből.

Hajvágó ollók,

úgyisint haj- és szakálvágó- gépek, a
 legjobb minőségben és legújabb szerkezetben.

Minden egyéb e szakmába vágó czikkek dús választékban raktáron.

Szőlőszeti, kerti és gazdasági eszközök
 a legjobb minőségben, dús választékban.

Köszörléseket
 8 nap alatt eszközölök és mindent a legjutányosabb árak mellett számítok.

Nem megfelelő árakat kieserőlek.

Dúsán illusztrált árjegyzéket ingyen és bérmentve küldök.

Alapított 1881. évben.

NEMES IMRE

műköszörűs

BUDAPEST,

V. kerület, Nagykorona-utca 17. szám

a Lipót-templom közelében

(az üzlet ezelőtt V. ker., a Lipót-templom épületében volt).

Ajánlja:

késműves és aczelárú,
 dúsán berendezett raktárát.

A bel- és külföld, összes valódi gyáraiból, borotva, zseb- és mindennemű kécek, haj-, szakálvágó és mindennemű ollók nagy választékban,

valamint újonnan berendezett különleges öblös műköszörűdjét. Haj- és szakálvágó gépek köszörlüléséhez külön újonnan berendezett különleges köszörlűdjét.

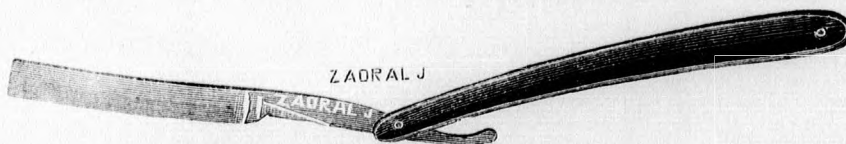
Megrendelések árúban vagy köszörlületekben, úgy helyben mint vidékre, a leggyorsabban és a legjutányosabb ár mellett jótállással eszközöltetnek.

ZAORAL JÁNOS

mű-völgy-gőzköszörűdéje VIII. ker., Baross-utca 1.

A midőn tisztelt vevőimnek és megrendelőimnek az eddigi pártfogásért hálás köszönetet mondok, ajánlom továbbra is dúsán felszerelt rak'áramat és mű-völgy-köszörűdémeket becses figyelmükbe. Mindennemű köszörlületek gyorsan, pontosan és lelkiismeretesen teljesítetnek.

Gondoskodtam, hogy minden hozzám küldött köszörlületi munka legkésőbb 8 nap alatt elkészüljön és így ki van zárva minden felesleges várakozás.

Magamat t. vevőimnek és megrendelőimnek újlag ajánlva, vagyok teljes tisztelettel

Zollner György
 utóda.

ZAORAL JÁNOS
 műköszörűs.

Szabó Pál
 utóda.